

Попович Олег Олегович, здобувач
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних
наук, доцент, завідувач кафедри
конституційного та міжнародного права
Національної академії внутрішніх справ
Калиновський Б. В.

ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕЛЕГАЛЬНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Протягом останніх десятиліть нелегальна та неконтрольована міграція набула рис глобальної та універсальної проблеми сучасності, яка пов'язана з питаннями внутрішньої та зовнішньої безпеки держав і потребує широкого міжнародного співробітництва щодо регулювання міграційних процесів. Щоденно через ЗМІ ми дізнаємося про нелегальні “штурми” кордонів ЄС, які здебільшого викликані соціально-економічною, політичною ситуацією, а також військовими діями в країнах Африки та Близького Сходу. Єврокомісар з питань розширення та добросусідства Йоганнес Ган стверджує, що на середину вересня 2015 року число мігрантів є найбільшим в історії людства, і це є найбільша міграційна криза в Європі з часів Другої світової війни [1].

Якщо проаналізувати дану проблему, то можна беззаперечно сказати, що правове регулювання протидії нелегальній імміграції на європейському рівні не повною мірою відповідає сучасним реаліям. Крім того, в діях держав-членів ЄС не простежується єдиного підходу до проблеми протидії нелегальній імміграції, що істотно знижує ефективність боротьби з даним явищем на загальноєвропейському рівні.

Переважним напрямком міграційної політики держав-членів ЄС як і раніше залишається зосередження зусиль на традиційних заходах щодо посилення контрольних механізмів. Між державами-членами ЄС та державами походження і транзиту мігрантів сьогодні діє більше 100 двосторонніх угод про реадмісію, які не відповідають міжнародним стандартам у галузі захисту прав мігрантів і біженців. В якості засобів

боротьби з неконтрольованою міграцією використовуються арешти, урізання соціальних благ, обмеження доступу до трудової діяльності, тощо. Головним напрямком міграційної політики як і раніше залишається посилення ролі держави як суб'єкта, що здійснює функції переслідування [5, с. 104].

Так, наприклад у Франції в 2016 році почали знесення «джунглів» поблизу Кале, де проживають, за різними даними, від 3,5 до 5 тис. нелегалів, охочих потрапити до Великої Британії по «свротунелю» під Ла-Маншем. Це поселення зі своєю інфраструктурою фактично стало «державою в державі»: сюди не ризикують заходити навіть поліцейські.

Правозахисні організації намагалися оскаржити рішення про знесення, але все ж таки судді підтвердили свій вердикт. Правда, місцева влада пообіцяла виконувати рішення гуманно й без поспіху. Причому не чіпатимуть громадські заклади, зведені мігрантами, – мечеті, школи, лікарні. Самих же жителів «джунглів» розподілять по інших центрах прийому біженців [4].

Водночас в ООН закликають Європу не зводити стіни, називаючи це «актом жорстокості й помилкою». Як заявив верховний комісар ООН з прав людини Зейд Раад аль Хусейн, «ми бачимо ворожість і ксенофобію, що прославляє свій голос». Спроба деяких держав перекласти відповідальність на плечі сусідів, а також поступове закриття кордонів, на його думку, призводять лише до хаосу [3].

Це певною мірою так, оскільки, як відзначають експерти, якщо буде закритий один коридор, потік мігрантів незмінно знайде новий – в обхід зведених стін. І тоді в зоні ризику опиняться не тільки країни ЄС [2].

Серед численних проблем боротьби з нелегальною міграцією, з якими стикаються держави-члени ЄС, можна виділити три основні: 1) ідентифікація особи; 2) великий наплив; 3) великі витрати, пов'язані із затриманням та проведенням необхідної роботи з нелегальними мігрантами. У цьому зв'язку можна виділити наступні основні напрямки, за якими необхідно розвивати співпрацю між державами-членами ЄС: 1) створення загальної бази даних про нелегальних мігрантів, затриманих на кордоні; 2) розробка та реалізація спільних узгоджених превентивних заходів протидії нелегальній міграції та контрабанді людей; 3) спільний ефективний прикордонний контроль [6, с. 48].

Підводячи підсумки, потрібно зазначити, що проблема міграції зачіпає інтереси не тільки окремих держав, а й світового співтовариства в цілому. На сьогоднішній день, питання про міграції є одним з найбільш актуальних. У зв'язку з чим законодавство у цій сфері зазнає численні зміни, посилюється, або ж навпаки вводить пільгові умови для окремих учасників міграційних відносин. Правомірно зазначити, що проблема масової міграції не тільки вносить нові нюанси в політику держав, але являє собою цілий комплекс проблем, що вимагає досягнення балансу між потребами економіки, прихильністю до демократичних принципів організації суспільства, захистом інтересів корінних громадян та забезпеченням прав мігрантів. Причому, це в рівній мірі стосується не лише країни Європейського Союзу, а загалом всього світу.

Список використаних джерел

1. Проблема європейської міграційної кризи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.euronews.com/2015/09/02/migrant-crisis-external-borders-need-to-be-stabilised-says-eu-commissioner>.
2. Мігранти без кордонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/122053-evropa_namagaetsya_zupiniti_potik_bizhenciv.html.
3. Зейд Раад аль-Хусейн: європейские политики тянут мир в прошлое [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=27484#.WOqg4dSLRix>.
4. Нелегальна міграція: Реалії ЄС у галузі трудових відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rozum.info/publ/6-1-0-89>.
5. Гаврушко Ю. Ф. Специфіка юридичних механізмів держав ЄС у регулюванні міграційних процесів // Актуальні аспекти європейського права в контексті розширення Європейського Союзу. – Київ: Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2014. – С. 103–107.
6. Шапів К.А. Основні аспекти локальної міграції біженців в ЄС// Міграційне право. – № 5. – 2012. – С. 47–49.